

7. KRÁSA A VZNEŠENOSŤ

The Tiger's Eye, vplyvný časopis pre literatúru a umenie, uverejnil roku 1948 sympóziium nazvané Šesť názorov na vznešené v umení? Od Heglových prednášok z estetiky z 20. rokov 19. storočia sa na túto tému napísalo len veľmi málo, no redaktorom časopisu, ktorí mali veľmi blízko k hnutiu abstraktného expresionizmu, sa muselo zdať, že sa čosi začína diať v malbe, ktorá sa uchádza o to, aby bola vznešená. Medzi účastníkmi sympózia boli obaja najväčší intelektuáli hnutia – Robert Motherwell a Barnett Newman; bol to však Newman, kto so vzrušením a presvedčením napísal to, čo dokonale vyjadruje už názov jeho príspevku: „Vznešené je teraz.“ Začiatkom toho istého roka, údajne na svoje štyridsiate tretie narodeniny – 29. januára 1948 –, Newman vytvoril dielo, ktoré nazval *One-ment I* a ktoré pokladal za veľký prielom nielen vo svojej malbe, ale v malbe vôbec. Myslím si, že netreba príliš pochybovať o oprávnenosti toho, že Newman spojil toto dielo s úžasom, aký vyjadruje idea vznešeného. Naozaj to bol akosi príliš závažný čin, aspoň v jeho myšli, myslieť vôbec iba na krásu či krásne. O niekoľko desaťročí neskôr postmoderný mysliteľ Jean-François Lyotard napísal, že v „estetike vznešeného... logika